

כג ע"ב

[א] תנא רש"א הרי מבייר - כצ"ל. והן בין ערי יהודה ביהושע יד.

ל ע"א

[א] גמ' תקיעת יובל דוחה בו' - כצ"ל.

אור אליהו

[א] בגמ': "איכא דמתני להא דרב הונא אהא, דכתיב ביום הכפרים תעבירו שופר בכל ארצכם, מלמד שכל יחיד ויחיד חייב לתקוע. אמר רב הונא ועם בית דין, מאי ועם בית דין, בזמן בית דין, לאפוקי שלא בזמן בית דין דלא. מתיב רבא, תקיעת יובל דוחה את השבת בגבולין איש וביתו" - כן צריך לומר⁸. ולא כגירסא שלפנינו: "מתיב רבא תקיעת

שנושא עון"⁵. ולפי זה פירוש הגמ' הוא, למי הקב"ה עובר על פשעיו, למי שנושא עון, היינו האדם שמעביר על מידותיו⁶.

[א] בגמ': "תנא רש"א הרי מבייר" - כן צריך לומר. והן בין ערי יהודה ביהושע יד. ולא כגירסא שלפנינו: "תניא רבי שמעון בן אלעזר אומר, אף חרים וכייר וגדר וחברותיה". ועיין הערה⁷.

5. וכן הוא בהגהות רבינו במגילה (כח ע"א) אלא ששם כתוב אחרי ההגהה: "כך שמע הכותב מפיו", ואילו כאן כתב רבינו את ההגהה בש"ס שלו.
6. וכיון שהקב"ה רב חסד הוא, אע"פ שהעביר על מדותיו רק על מה שעשו לו במזיד, מכל מקום הקב"ה מעביר לו גם על כל פשעיו, מה שעשה להכעיס.
7. בהערות המו"ל של הגהות רבינו לש"ס וילנא כתב על הגהה זו: "לא מצאתי שם, ונ"ל דכצ"ל 'תני רשב"א אף הרי מכוור וגדור וכו', וכן איתא בירושלמי דפרקין, ובירושלמי פ"ט דשביעית ע"ש". ועוד הוסיף: "בהגהות כת"י אשר לפנינו, הגהה זו ליתא". והוסיף על זה הרב דוד קמנצקי שליט"א: "ואכן בהגהות של הגר"א שלפנינו, הגהה זו לא מופיעה, ולא בהגהות של דפוס ווין".
8. והנה לכאורה היה מקום להקשות על גירסא זו, מדוע אמרה הברייתא שהתקיעה דוחה שבת, הרי תקיעת היובל הייתה ביום הכפורים, וקי"ל שאיסורי יום הכפורים שווים לשבת, (שעירוב והוצאה נאסרו גם ביה"כ, כריתות יד ע"א), ואם כן, גם אם חל יוה"כ בחול צריך להשמיע לנו שהתקיעה דוחה את יוה"כ. ובשלמא לגירסא שלפנינו, שהברייתא דיברה גם על תקיעת ר"ה, אפשר לומר בדוחק שמה שכתוב "שבת" הוא

יעקב) ובייתר ביאור: "ראיתי בהגהות של רבינו הגאון החסיד מוילנא (במסכת מגילה כח) שהיפך הנוסח: למי עובר על פשע למי שנושא עון, כן שמעו מפיו עכ"ל אותן ההגהות. ונראה לענ"ד לתת טעם לשבח שהגירסא שלו הוא מוכרחת בס"ד, שהרי איתא (יומא לו) שלשון עון הוא מזיד ופשע הוא מרד, והוא חמור מעון. גם נראה שלשון נושא משמע שמרגיש ומתערע, רק שסובל אותו, אמנם לשון עובר משמע שאינו מרגיש כלל. ולפי זה הלא יתפרש כך: למי נושא עון, למי שעובר על פשע, ור"ל שאם האדם יעביר וימחול לגמרי ולא ירגיש כלל, גם אם חבירו יעשה פשע ומרד נגדו להכעיסו, אז יהי שכרו שהקב"ה יסבול ממנו אם יעשה לו איזה עון של מזיד ולא במרד. וזה לא יתכן כלל, שהרי קי"ל מדה טובה מרובה. ע"כ הגירסא בהיפוך (למי עובר על פשע למי שהיא נושא עון), ור"ל אם האדם נושא וסובל מחבירו אם העוה נגדו בלי מרד, אז יהיה שכרו שגם אם ח"ו יפול ביד יצרו לפעמים באיזה מרד נגדו ית"ש, עם כל זה יעבור לו ית"ש על פשעו לגמרי, ובוזה מציגו כאן שמדת טובו ית"ש מרובה בשמים". וכעין זה כתב באוצרות הגר"א (עמ' רפח). ועיין מה שהבאנו בהערה הקודמת מספר תוספת יום הכפורים.